

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING IJODIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHDA OILANING O‘RNI VA AHAMIYATI

G‘afforova Xurriyat Yangiboyevna

Termiz davlat pedagogika instituti Maktabgacha
ta’lim nazariyasi kafedrası o‘qituvchisi
xurriyatg‘afforova@gmail.com

Raximova Xosiyat

Maktabgacha ta’lim yo‘nalishi
2-kurs talabasi

ANNOTATSIYA

Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda oilaviy muhit asosiy o‘rinda turadi. Bolalarning ijodiy qobiliyatlarini erta aniqlash va rivojlantirish zamonaviy ta’limning asosiy vazifasi hisoblanadi. Ularni rivojlantirish bo‘yicha imkoniyatlardan qay darajada foydalanish ko‘p jihatdan kattalarning ijodiy salohiyatiga bog‘liq bo‘lib, fan va madaniyat, ilmiy-texnika taraqqiyoti, ishlab chiqarish va jamiyat hayotining yanada rivojlanishini ta’minlaydi. Ularning samarali rivojlanishi oila va maktabgacha ta’lim tashkilotlarining birgalikdagi sa’y-harakatlari bilan amalga oshishi mumkin.

Kalit so‘zlar: Oilaviy muhit, ijodiy fikrlash, qobiliyat, tasavvur, faoliyat, o‘yin.

АННОТАЦИЯ

Семейная среда играет ключевую роль в развитии творческих способностей дошкольников. Раннее выявление и развитие творческих способностей детей является основной задачей современного образования. Степень использования возможностей для их развития во многом зависит от творческого потенциала взрослых, обеспечивающего дальнейшее развитие науки и культуры, научно-технического прогресса, производства и общественной жизни. Их эффективное развитие может быть достигнуто совместными усилиями семейных и дошкольных организаций.

ABSTRACT

The family environment plays a key role in the development of creative abilities of preschool children. Early detection and development of children's creative abilities is the main task of modern education. The extent to which opportunities for their development are used depends in many respects on the creative potential of adults, ensuring the further development of science and culture, scientific and technological progress, production and social life. Their effective development can be achieved through the joint efforts of family and preschool organizations.

Ijodkorlik - bu har xil turdagi ijodiy faoliyatning muvaffaqiyatini belgilaydigan shaxsning individual fazilatlari hisoblanadi. Bola uchun eng yaqin muhit - bu maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila. Aynan shu yerda bola o'zida birinchi marta ijodiy faoliyatga to'g'ri munosabatni shakllantiradi. Bolalarning badiiy rivojlanishidagi muhim nuqta - bu umumiy yo'nalishni belgilash shartlari, tarbiyachilar va ota-onalarning izchilligidir. Maktabgacha ta'lim tashkilotida ham, uyda ham bola o'zini yaqin bo'lgan jamoaning a'zosi sifatida his qilishi kerak. Bolaning ijodiy qobiliyatlari uning ilk yoshdagi davridan ma'lum bo'lganidek, uning qiziqishlari xattoki hayollaridan ham bilinadi. Ammo ko'pchilik insonlar bolalarning ijodiy qobiliyatlarini qanday rivojlantirish kerakligini o'ylaydi. Afsuski, kattalar bolaning hayollarini rivojlantirishga yetarlicha e'tibor bermaydi, bu esa kelajakda bolalarning imkoniyatlarini sezilarli darajada cheklaydi. Ijodkorlik har bir inson hayotida juda muhim rol o'ynaydi. Tasavvur va fantaziya har ikki munosabatlarda ham, ishda ham odamlarga yordam beradi, lekin eng muhimi, ijodiy insonlar har qanday biznesda, muvaffaqiyatga erishishda o'zligini namoyon eta oladi. Shunday qilib, agar bola tasavvurning yetishmasligidan aziyat chekmasa ham, ota-onalar o'zlarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga e'tibor berishlari kerak. Ba'zi bolalar tasavvur kuchi bilan harakat qilishadi, boshqalari esa xotiraning tasvirini suratga olishga moyil. Ba'zan bolalar bunday o'yinlarda qatnashishni rad etishadi, bu esa bolaga alohida yondashuv zarurligini ko'rsatadi. Bolalarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish ham katta rol o'ynaydi. Bolaning ijodiy va mantiqiy tafakkurini rivojlantirish quyidagi yo'llar orqali amalga oshirilishi mumkin:

Kitob o'qish. Bola bilan birga rasmlari ertak kitoblarni tahlil qilib o'qish, undagi ertakning mazmunini bolaga o'yin tarzida qayta so'zlatish, o'yinchoqlariga kitob mazmunini aytib berish juda foydali va qiziqarli mashg'ulot sanaladi. Ertak eshitish jarayonida bola ertak qahramonlarini kimgadir o'xshatishga harakat qiladi, u o'zi ertak yoki hikoyalarni mustaqil to'qiy olishi ham mumkin.

Chizish (bo'yoq, un, qum bilan). Bolalar odatda chizishni juda yaxshi ko'rishadi. Lekin uddalay olishmasa, xafa bo'lib chizmay qo'yishi ham mumkin. Bolaga

qalamning o‘rniga qo‘llarida chizishni (faqat maxsus bo‘yoqlar bilan) taklif qilib ko‘rish lozim. Bo‘yoqqa qo‘llarini botirib, istagan narsani chizayotgan bola juda zavqlanadi. Bundan tashqari kattalar chala chizish mashg‘ulotini ham qo‘llashi o‘rinlidir. Bunda bolaga biron-bir narsani oxiriga yetkazmasdan chizib berish lozim. Bola rasm solar ekan, rasmlarning nomlarini ham aytib, u o‘z tasavvurlarini kengaytiradi.

Insonning ijodiy qobiliyatlari zahirida tafakkur va tasavvur jarayonlari yotadi. Shuning uchun ham ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish uchun qulay shart-sharoit yaratib, maqsadli ish olib borish zarur va kattalarning ijodiy salohiyati ko‘p jihatdan ularni rivojlantirish bo‘yicha ish imkoniyatlaridan qanchalik foydalanilganiga bog‘liq bo‘ladi. Samarali rivojlanish faqat oila va maktabgacha ta‘lim tashkilotlarining birgalikdagi sa‘y-harakatlari bilan amalga oshishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1. Yusupova Maktabgacha tarbiya pedagogikasi T: O‘qituvchi 1993
2. Xasanboyeva O.U. Maktabgacha ta‘lim pedagogikasi T:ILm ziyo 2006
3. ST Xabilova, M Nazarova “MENTAL EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN” Innovative research in modern education 97-99 2023.5.17
<http://aidlix.com/index.php/ca/article/view/651>
4. S Xabilova “EDUCATION OF FUTURE PRESCHOOL TEACHERS IN A MODERN SPIRIT” International Bulletin of Medical Sciences and Clinical Research 3(4) 132-135 2023.4.26
<http://www.researchcitations.com/index.php/ibmscr/article/view/1234>
- 5.Xabilova, S. (2023). THE PECULIARITY OF FORMING THE PSYCHOLOGICAL-PEDAGOGICAL COMPETENCE OF EDUCATORS. Educational Research in Universal Sciences, 2(6), 202–204. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/3373>
- 6.X Nuritdinova “[maktabgacha tayyorlov yoshdagi bolalarni maktab ta‘limiga tayyorlashning pedagogik va psixologik asoslari](#)” евразийский журнал академических исследований 2022/3/17 <https://in-academy.uz/index.php/ejar/article/view/1492>
- 7.x nuritdinova “[shaxsning kommunikativ kompetentligini shakllantirishning amaliy vazifalari](#)” zamonaviy dunyoda pedagogika va psixologiya: nazariy va amaliy izlanishlar 2022/12/15 <https://zenodo.org/record/7445514>
8. Development of creativity of students of higher educational institutions pedagogical justification M Kuvvatova, F Kholmuminova International Conference On Higher Education Teaching 1 (3), 110-11

9. to develop the creativity of students of higher education importance qm hikmatullayevna ta'lim va rivojlanish tahlili onlayn ilmiy jurnali 2 (12), 262-264
10. requirements for the development of students'creative abilities based on a competence-based APPROACH M Quvvatova, R Abdusalomova Наука и инновация 1 (9), 137-139
- 11.Choriyeva .S.Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarini ekologik jihatdan tarbiyalash asosiy masala sifatida, Tadqiqotlar jahon ilmiy –metodik jurnali. 12-son_1-to'plam_Aprel -23, 39-43 betlar
- 12.Choriyeva .S.Maktabgacha ta'lim tizimida ta'lim samaradorligini oshirishning ahamiyati. Tadqiqotlar jahon ilmiy –metodik jurnali.12-son_1-to'plam_Aprel -23. 50-54 betlar
- 13.Choriyeva.S.Talabalarni ta'limiy qadriyatlar asosida pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimini takomillashtirishning tashkiliy-pedagogik shart-sharoitlari. Kasb-hunar ta'limi Профессиональное образование Professional education Ilmiy-uslubiy, amaliy, ma'rifiy jurnal 2023-yil, 3-son.